

Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤ' ΑΝΟΙΧΤΑ

Τὴν πάρα κάτω ἱστορία μου διηγήθηκε ἡ ἴδια ἡ κυρ-Ἀννέτα ἓνα βράδυ ποῦ βρισκόμουν στὸ σπῆτι της, ἓνα σπητάκι πρόσχυρο, φρεσκοασβεστωμένο, ἄκρη — ἄκρη στὸ χωριό. Μ' ἓνα περβόλι φραγμένο ὀλόγυρα καὶ στολισμένο μὲ κόκκινα κάγκελα πρὸς τὸ μέρος τοῦ δημοσίου δρόμου, ποῦ περνοῦσε δίπλα του καὶ χανότανε μὲ χίλιες κορδέλλες πίσω στους ἀντικρινοὺς λόφους

Ἦταν χειμῶνας καὶ καθόμαστε γύρω στὸ τζάκι κουβεντιάζοντας. Ὁ μπάρομα Μῆτσος— ὁ ἄντρας τῆς Ἀννέτας μὲ τὴν κανάτα τὸ κρασί καὶ τὸ ποτήρι δίπλα του. Μαυροκόκκινος, χαϊλωμένος ἀπ' τὸ πιοτί, μὲ κάτι γένεια σὰν ἀγκάθια. Ἡ κυρ-Ἀννέτα σβέλητη μ' ὅλα της τὰ χρόνια, καλὴ καὶ ἄξια. Ὁ νοῦς της γύριζε κι' ἡ γλώσσα της ἄλεθε. Πότε στὰ τωρινά, πότε στὰ περασμένα. Πότε γιὰ τὸν ἕνανε, πότε γιὰ τὸν ἄλλονε. Μὰ ὅταν στὸ τέλος θυμῆθηκε τὴν κακοπαντρεία τῆς στὸ κοντινὸ χαλασμένο χωριό, ἐδῶ καὶ τόσα χρόνια, ἀναστέναζε καὶ ἄρχισε :

— Δὲν ἦταν ζωὴ ῥεῖνη, παιδί μου ! Σ' ἓναν τόπον κλεισμένο, ποῦ ἡλιο δὲν ἔβλεπε, νὰ πνίγεται ἡ καρδιά σου ! Μαθημένη ἀπ' τὸ χωριό μου τοῦτο στ' ἀνοιχτά, μοῦ φάνηκε πῶς φυλακώθηκα. Ἄχ κι' ἐκείνη ἡ ἐρημιά, θεοῦλη μου ! Δέκα σπῆτια ὅλα-ὅλα, ὄξω ἀπ' τὰ βουλιαγμένα, τὸ ἓνα ἐδῶ καὶ τὸ ἄλλο μιὰ ὥρα πέρα. Ποῦ νάβλεπα ἀνθρώπο νὰ περνᾷ ἀπὸ τὸ σπῆτι μου ! Βαρειεστημένη ἀπ' τὴ μουγγαμάρα ἔβγαινα καμμιὰ φορὰ στὴν πόρτα μου κι' ἐφώναζα τὴν κουμπάρα μου. Πότε μ' ἄκουγε, πότε ὄχι, στὴν ἄλλη ἄκρη ποῦ καθόντανε.

Ὅλη μέρα δουλειὰ στ' ἀμπέλι, στὸ χωράφι καὶ τὸ βράδυ νὰ κάθεται στους τέσσερις τοίγους τοῦ σπητιοῦ ὀλομόναχη. Ὁ προκομένος ὁ ἄντρας μου ποῦ νὰ μαζευτῆ ! Στὸ κρασί ἀπὸ τότες ὁ ἀσυλλόγιστος ! — Βρὲ Μῆτσο μου, βρὲ καλὸς εἶσαι, βρὲ κακὸς εἶσαι, δὲ μὲ λυπᾶσαι νὰ μ' ἀφίνης νύχτα σὲ τούτη τὴν ἐρημιά ; Τίποτα, παιδάκι μου. Νᾶχα, κάνε μου, ἓνα παιδί παρηγοριά. Νὰ μοῦ κλαίη, νὰ μοῦ γελᾷ, νὰ τοῦ μιλῶ, νὰκούω φωνὴ ἀνθρώπινη. Νὰ τὸ φροντίζω, νὰ περνᾷ ἡ ὥρα μου ! Δυὸ χρόνια παντρεμμένοι οὔτε παιδί, οὔτε σκυλί. Ἀφορεσμένος τόπος ! — Μῆτσο μου,

νά φύγουμε ἀπὸ Ἐῶ, τοῦ ἔλεγα. Θὲ νὰ μὲ φάη τούτ' ἢ σκότεινη ζωὴ. Νὰ πᾶμε πέρα στὸ χωριό μου, στὰ ξέφωτα. Στὸ σπῆτι μου μὲ τὸ περιβόλι, μὲ τοὺς ἀνθούς, μὲ τὸν πολὺ τὸν ἥλιο. Νὰ σὲ δουλεύω σὰ σκλάβα ὀλοχρονικίς. Νὰ μᾶς γένη καὶ κανὰ παιδί, νὰ δοῦμε Θεοῦ πρόσωπο!... Τίποτα ὁ ἀπρολόητος. — Ἐσένα θὰ περάση, μωρὴ γυναίκα; Ποῦ ἀκούστηκε ὁ ἄντρας ν' ἀκολουθήη τὴ γυναίκα του: μού ἔλεγε καὶ γέλαγε. Τὶ νὰ κάμω; Γυναίκα ἤμουν ὑπομόνειμα. Ἐπειτα κακὸς δὲν ἦτανε μαζύ μου, κι' ἔξω ἀπὸ τὸ πιοτὶ ἄλλο παράπονο δὲν εἶχα γι' αὐτόνε.

Μιὰ νύχτα θερμενόμουνα. Μονάχη στὸ σπῆτι κι' οὔτε ψυχὴ κοντά μου. Μιὰ γουλιὰ νερὸ νὰ βρέξω τ' ἀχειλί μου δὲν ἦταν κανένας νὰ μού δώση. Ὁ ἄνεμος ἔδινε κι' ἔπερνε κι' ἔσκιαζε τὴν ψυχὴ μου καθὼς ἐβούτζε. — Θέ μου, ἔδω θὰ πεθάνω ἀκλαυτη, ἔλεγα Δίχως ἄντρα, δίχως παιδί, ἔρημη καὶ σκότεινη. Ταχιά νάμαι καλὰ νὰ φύγω. Θὰ πάω πάλι στὴ μάνα μου. Θέλει ἔρθει ὁ Μῆτσο, θέλει μὴν ἔρθει. Δὲ βαστῶ πλειόνε.

Τὴν ἄλλη μέρα ἀποθραδίς, σὰ βγῆκε τὸ φεγγάρι κι' εἶχα ἔρθει στὰ σύγκαλά μου, μάζωξα λίγα ροῦχα μου, τὴν κασέλα μου, τὰναχρικά μου, ἔξεψα τὸ ἄλογο στὸ κάρρο, τὰ φόρτωτα ἀπάνω καὶ σὲ λίγο ἔφυγα. Δὲν εἶχα προκάνει νὰ βγῶ στὴ δημοσιὰ κι' ἀκούω κάτι φωνάρες πίσω μου — Μωρὴ γυναίκα, σιάσου, μωρὴ!... Γυρίζω καὶ βλέπω τὸ Μῆτσο νὰ τρέχη τὸ κατόπι μου. Σταμάτησα τὸ κάρρο καὶ τὸν περιμένα. Χτύπηε ἡ καρδιά μου ἀπ' τὸ φόβο καὶ τὴν ταραχὴ. — Μωρὴ, τῶπες καὶ τῶκανες; μού λείει ἀγριέμενος, σὰ ζύγωσε κοντά μου. Ἐγὼ κατέβηκα ἀπ' τὸ κάρρο καὶ πέφτω ἀπάνω του. — Μῆτσο μου, σφάξε με καλύτερα, μὴ μὲ γυρίζεις πίσω. Μῆτσο μου, λυπήσου με, δὲ θέλω ἢ ἔρημη νὰ σαφίσω. Νάρθης μαζύ μου νὰ πᾶμε στὸ χωριό.

Ποῦ νὰκούση τίποτα. Πηδάει στὸ κάρρο καὶ κάνει νὰ τὸ γυρίση πίσω. Πηδάω κ' ἐγὼ μπροστὰ καὶ τοῦ βαστάω τὰ γκέμια. Τ' ἄλογο προγκάει καὶ παίονει δρόμο, σὰν τρελλό. Ἰσια τὸν κατήφορο τὴ δημοσιὰ. Βρόνταγε τὸ κάρρο καὶ τρανταζότανε κ' ἐμεῖς τινάζομαστε μέσα, σὰν τὸ σιτάρι μέσ' τὸ κόσκινο. Ἀρπάχτηκα ἄπάνω του νὰ μὴν κουτραβαλιαστῶ. — Μῆτσο, χανόμαστε, τοῦ λέω. Γιὰ τὸ Θεὸ θὰ μᾶς γκρεμίση!

Τοῦ κἀνω τόπο νὰ πάρη τὰ γκέμια καὶ μαζώνουμαι σὲ μιὰ ἄκρη. Αὐτὸς εἶπε κάμποσες βλαστήμιες, ἀγρίεψε, φώναζε καὶ μὲ χίλια βάσανα τὸ κράτησε τᾶλογο.

Ἔτσι ἦρθε λιγάκι ἡ καρδιά μου σιὴ θέση της. Πέφτω στὸ λαιμό του καὶ τὸν φιλῶ.— Μῆτσο μου, συχώρα με! Μῆτσο μου πᾶμε στὸ χωριό μου νὰ γίνω σκλάβα σου. Νὰ μᾶς γίνη καὶ κανὰ παιδι νὰ δοῦμε θεοῦ πρόσωπο.

Δὲ μίλαγε αὐτός, μόνε μούγκριζε κι' ἐχτύπαε τᾶλογο. Κράταε γερὰ τὸ γκέμι κι' ἔβανε ἴσια γιὰ τὸ χωριό μου. Τὰ φῶτα του φαινόντουσαν κι' ὄλας πέρα στ' ἀνοιχτά. Πήγαινα νὰ κλάψω ἀπ' τὴ χαρά μου, ἠθελαι ν' ἀγκαλιάσω τὸν ἄντρα μου, ἀλλὰ κρατήθηκα. Μιὰ ἔννοια μ' ἔτρωγε καὶ μὲ φαρμάκωνε. Μὴ μ' ἀπαράταγε σιὴ μάνα μου καὶ γύριζε στὸ χωριό του.

Νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ σὲ καμμιὰν ὥρα φτάσαμε. Ἰσια στὸ σπῆτι τοῦτο πού μᾶς βλέπει.

— Πῶς ἔτσι ἄξαφνα, παιδιά; πῶς τοῦτο, πῶς ἐκεῖνο; μᾶς ρώταγαν ξαφνιασμένοι οἱ δικοί μου. Εἶπαμε χίλια δυὸ ψέμματα κι' ἀλήθειες καὶ μπαλωθήκαμε. Ὁ Μῆτσος οὔτε πού ἔφυγε ἀπὸ κοντά μου, οὔτε πού κράτησε τὸ γινάτι του. Ἔρημα νειάτα !....

Συδαύλισε τὴ φωτιά καὶ ξανάρχισε :

— Παιδι δὲ μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός, ἄς εἶναι δοξασμένο τῶνομά του. Ὅμως ἐξήσαμε σὰν ἄνθρωποι μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὄχι σὰν ἀγρίμια στὸ λόγγο. Στὸν ἥλιο τοῦ Θεοῦ, ὄχι στὶς κλεισοῦρες. Ἐδούλεψα ὅσο μου δινότανε κι' ἐπρόκοψε τὸ σπῆτι μας σὰ λίγα στὸ χωριό. Μόνο πού ὁ Μῆτσος μου δὲν ἔκοψε τὸ πιστί. Τὶ νὰ γίνη παιδί μου, τοῦ Θεοῦ πράμματα, ἄλλος ἔτσι, ἄλλος ἀλλοιῶς. Ὅλα νὰ τὰ φέρη κατὰ πού θέλει κανεὶς δὲν μπορεῖ στὸν κόσμον τοῦτο... Ἔ μπαρμπα Μῆτσο, μπάρμπα Μῆτσο, μίλα κ' ἐσὺ λοιπόν ! Τὶ κντιᾶς τόσην ὥρα χάμω; Ἄχ τοῦ ἔκαψε τὰ σωθικά τὸ ἔρημο!

— Τὶ νὰ πῶ, γρηά; Τοῦ Θεοῦ πράμματα ἄλλος ἔτσι, ἄλλος ἀλλοιῶς, εἶπε αὐτὸς μὲ μπερδεμένη γλῶσσα. Κι' ἐτράβηξε μιὰ ποτήρα ἀκόμη.

Χ. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ